RÓWNANIA RÓŻNICZKOWE ZWYCZAJNE zadania z odpowiedziami

$Maciej\ Burnecki$

 $opracowanie\\ strona\ główna$

Spis treści

I Równania pierwszego rzędu	2
o rozdzielonych zmiennych	2
jednorodne	3
liniowe	3
Bernoulliego	4
Równania sprowadzalne do równań rzędu pierwszego	4
II Układy równań liniowych	5
jednorodnych	5
niejednorodnych – metoda uzmienniania stałych	5
III Równania liniowe wyższych rzędów	6
IV Metoda eliminacji dla układów równań	7
V Przekształcenie Laplace'a	7
VI Stabilność punktów równowagi	8
VII Pierwsze kolokwium	9
VIII Drugie kolokwium	11

IX Egzamin 13

Część I

Równania pierwszego rzędu

o rozdzielonych zmiennych

1. Napełniony, stulitrowy zbiornik zawiera 0,1 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta woda z prędkością 5 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszanina z tą samą prędkością. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.

- 2. Napełniony, czterystulitrowy zbiornik zawiera 0,5 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta woda z prędkością 10 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszanina z prędkością 20 litrów na minutę. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- 3. Pewna krzywa na płaszczyźnie OTY przecina oś rzędnych w punkcie (0,1). W każdym punkcie tej krzywej tangens kąta pomiędzy osią OT a styczną jest równy podwojonej rzędnej punktu styczności. Wyznacz równanie tej krzywej.
- 4. Pewna krzywa na płaszczyźnie OTY przecina oś odciętych w punkcie (1,0). W każdym punkcie tej krzywej tangens kąta pomiędzy osią OT a styczną jest równy rzędnej punktu styczności, pomniejszonej o 4. Wyznacz równanie tej krzywej.
- 5. Przy założeniu $y(t) \in (\pi, 2\pi)$, rozwiąż równanie $y'(t) \frac{\cos t}{\sin(y(t))} e^t = 0$.
- 6. Rozwiąż zagadnienie początkowe

(a)
$$y'(t) + y^2(t) \operatorname{ctg} t = 0, y\left(\frac{\pi}{2}\right) = 1,$$

(b)
$$(1+t)y'(t) - 1 - y^2(t) = 0, y(0) = 0,$$

(c)
$$e^t y'(t) = (y(t) + 1)^2, y(0) = 0,$$

(d)
$$y'(t) - \frac{\cos t}{\sin(y(t))} = 0, y(0) = \frac{\pi}{2},$$

(e)
$$\sqrt{1-t^2} dy - (1+y^2(t)) dt = 0, y\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{\sqrt{3}}{3}$$
,

(f)
$$3y^2(t)2^{-t} dy - tdt = 0, y(0) = 0,$$

(g)
$$y'(t) - (y(t) + 1)^2 \cos(t) = 0, y(0) = 0,$$

(h)
$$y'(t) - \frac{3t^2}{\cos(y(t))} = 0, y(0) = 0.$$

1.
$$y(t) = 0, 1e^{-0.05t}$$
.

2.
$$y(t) = \frac{(t-40)^2}{800}$$
,

3.
$$y(t) = e^{2t}$$
.

4.
$$y(t) = 4 - 4e^{t-1}$$
.

5.
$$y(t) = 2\pi - \arccos\left(C - \frac{\sin t + \cos t}{2}e^t\right)$$
.

6. (a)
$$y(t) = \frac{1}{1 + \ln \sin t}$$

(b)
$$y(t) = tg \ln(t+1)$$
,

(c)
$$y(t) = -1 + e^t$$
,

(d)
$$y(t) = \arccos(-\sin t)$$
,

(e)
$$y(t) = \frac{t}{\sqrt{1-t^2}}$$
,

(f)
$$y(t) = \sqrt[3]{\frac{t2^t}{\ln 2} - \frac{2^t}{\ln^2 2} + \frac{1}{\ln^2 2}}$$

(g)
$$y(t) = \frac{\sin(t)}{1 - \sin(t)}$$
,

(h)
$$y(t) = \arcsin(t^3)$$
.

jednorodne

1. Rozwiaż równanie

(a)
$$t^2 dy + (-y^2(t) + y(t)t - t^2) dt = 0$$
,

(b)
$$t \, dy - \left(y(t) + te^{\frac{y(t)}{t}}\right) \, dt = 0.$$

2. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t)t^2 - y^2(t) - y(t)t - t^2 = 0, y(1) = 1.$

Odpowiedzi, wskazówki

1. (a)
$$y(t) = t$$
 lub $y(t) = t - \frac{t}{\ln|t| + C}$,

(b)
$$y(t) = -t \ln(C - \ln|t|)$$
.

2.
$$y(t) = t \operatorname{tg}\left(\frac{\pi}{4} + \ln t\right)$$
.

liniowe

1. Dwoma sposobami, za pomocą czynnika całkującego oraz przez uzmiennianie stałej, rozwiąż równanie

(a)
$$y'(t) + 5y(t) = t$$
,

(b)
$$y'(t) + ty(t) = t$$
,

(c)
$$y'(t) + 2y(t) = \cos t$$
.

2. Rozwiąż zagadnienie początkowe

(a)
$$t dy + (y(t) - te^t) dt = 0, y(1) = 1,$$

(b)
$$\operatorname{tg} t \, dy + \left(\frac{y(t)}{\cos^2 t} + \frac{1}{t^2 - 1}\right) \, dt = 0, y\left(\frac{\pi}{4}\right) = \ln\sqrt{\frac{4 + \pi}{4 - \pi}}$$
.

- 3. Pewna krzywa na płaszczyźnie OTY przecina oś rzędnych w punkcie (0,3). W każdym punkcie tej krzywej tangens kąta pomiędzy osią OT a styczną jest równy różnicy rzędnej i odciętej punktu styczności. Wyznacz równanie tej krzywej.
- 4. Pewna krzywa na płaszczyźnie OTY przechodzi przez środek układu współrzędnych. W każdym punkcie tej krzywej tangens kąta pomiędzy osią OT a styczną jest równy sumie rzędnej i podniesionej do kwadratu odciętej punktu styczności. Wyznacz równanie tej krzywej.

1. (a)
$$y(t) = \frac{1}{5}t - \frac{1}{25} + Ce^{-5t}$$
,

(b)
$$y(t) = 1 + Ce^{-\frac{1}{2}t^2}$$
,

(c)
$$y(t) = \frac{2\cos t}{5} + \frac{\sin t}{5} + Ce^{-2t}$$
.

2. (a)
$$y(t) = e^t - \frac{e^t}{t} + \frac{1}{t}$$
.

(b)
$$y(t) = \operatorname{ctg} t \ln \sqrt{\frac{1+t}{1-t}}$$
.

3.
$$y(t) = t + 1 + 2e^t$$
.

4.
$$y(t) = -t^2 - 2t - 2 + 2e^t$$
.

Bernoulliego

1. Rozwiąż równanie

(a)
$$-dy + (y(t) - y^2(t)) dt = 0$$
,

(b)
$$3 dy + \frac{y^3(t) - 4}{y^2(t)} dt = 0.$$

2. Rozwiąż zagadnienie początkowe
$$y'(t)+y(t)=-\frac{2\mathrm{e}^{-3t}}{y^2(t)}, y(0)=1.$$

 $Odpowiedzi,\ wskaz\'owki$

1. (a)
$$y(t)=0$$
 (funkcja stała) lub $y(t)=\frac{e^t}{C+e^t},$

(b)
$$y(t) = \sqrt[3]{4 + Ce^{-t}}$$
.

2.
$$y(t) = \sqrt[3]{(1-6t)e^{-3t}}$$
.

Równania sprowadzalne do równań rzędu pierwszego

1. Rozwiąż równanie

(a)
$$ty''(t) + 2y'(t) = 0$$
,

(b)
$$ty''(t) + 4y'(t) = 0$$
,

(c)
$$y''(t)\sin t - y'(t)\cos t = 0$$
,

(d)
$$y''(t)y(t) + (y'(t))^2 = y'(t)$$
.

2. Rozwiąż zagadnienie początkowe
$$y''(t)\sin t - 2y'(t)\cos t = 0, y\left(\frac{\pi}{2}\right) = 2\pi, y'\left(\frac{\pi}{2}\right) = 4.$$

Odpowiedzi, wskazówki

1. (a)
$$y(t) = \frac{C}{t} + D$$
,

(b)
$$y(t) = \frac{C}{t^3} + D$$
,

(c)
$$y(t) = C\cos t + D$$
,

(d)
$$y(t) = C$$
 (funkcja stała) lub $y(t) - C \ln |y(t) + C| - t - D = 0$ (rozwiązanie w postaci uwikłanej).

4

2.
$$y(t) = 2t - \sin(2t) + \pi$$
.

Część II

Układy równań liniowych

jednorodnych

1. Metodą Eulera dla przypadku jednokrotnych wartości własnych, rozwiąż układ

(a)
$$\begin{cases} x'(t) = -x(t) + \frac{1}{2}y(t), \\ y'(t) = 4x(t), \end{cases}$$

(b)
$$\begin{cases} x'(t) = x(t) + y(t), \\ y'(t) = -2x(t) + 4y(t), \end{cases}$$

(c)
$$\begin{cases} x'(t) = 7x(t) + 2y(t), \\ y'(t) = -17x(t) - 3y(t), \end{cases}$$

(d)
$$\begin{cases} x'(t) = 2x(t) + 2y(t) \\ y'(t) = \frac{3}{2}x(t) + 4y(t) \end{cases}$$

(d)
$$\begin{cases} x'(t) = 2x(t) + 2y(t) \\ y'(t) = \frac{3}{2}x(t) + 4y(t), \end{cases}$$
 (e)
$$\begin{cases} x'(t) = 2x(t) + y(t) \\ y'(t) = 3x(t) + 4y(t). \end{cases}$$

Odpowiedzi, wskazówka

1. (a)
$$\begin{cases} x(t) = Ce^{-2t} + De^t \\ y(t) = -2Ce^{-2t} + 4De^t, \end{cases}$$

(b)
$$\begin{cases} x(t) = Ce^{2t} + De^{3t}, \\ y(t) = Ce^{2t} + 2De^{3t}, \end{cases}$$

(c)
$$\begin{cases} x(t) = e^{2t} \left[C\cos(3t) + D\sin(3t) \right], \\ y(t) = e^{2t} \left[\left(-\frac{5}{2}C + \frac{3}{2}D \right)\cos(3t) + \left(-\frac{3}{2}C - \frac{5}{2}D \right)\sin(3t) \right], \end{cases}$$

(d)
$$\begin{cases} x(t) = Ce^t + De^{5t} \\ y(t) = -\frac{1}{2}Ce^t + \frac{3}{2}De^{5t}, \end{cases}$$

(e) Wartościami własnymi są 1,5, odpowiadają im przykłady wektorów własnych $\begin{pmatrix} 1 \\ -1 \end{pmatrix}$, $\begin{pmatrix} 1 \\ 3 \end{pmatrix}$, co daje

5

rozwiązanie
$$\begin{cases} x(t) = Ce^t + De^{5t} \\ y(t) = -Ce^t + 3De^{5t} \end{cases}$$

niejednorodnych – metoda uzmienniania stałych

1. Metodą Eulera, a następnie przez uzmiennianie stałych, rozwiąż układ

(a)
$$\begin{cases} x'(t) = -y(t) - e^{-t} \\ y'(t) = 6x(t) - 5y(t) - 6e^{-t}, \end{cases}$$

(a)
$$\begin{cases} x'(t) = -y(t) - e^{-t} \\ y'(t) = 6x(t) - 5y(t) - 6e^{-t}, \end{cases}$$
(b)
$$\begin{cases} x'(t) = x(t) - y(t) + \sin t + \cos t \\ y'(t) = 2x(t) - y(t) + 2\sin t, \end{cases}$$

(c)
$$\begin{cases} x'(t) = -x(t) + y(t) \\ y'(t) = 2x(t) + 4, \end{cases}$$

(d)
$$\begin{cases} x'(t) = x(t) + y(t) + 3 \\ y'(t) = 2x(t) - 2t - 1, \end{cases}$$

(e)
$$\begin{cases} x'(t) = 2x(t) + y(t) + 1\\ y'(t) = 4x(t) + 2y(t). \end{cases}$$

- 2. Dwa napełnione roztworami soli stulitrowe zbiorniki, pierwszy 0,4-procentowym, a drugi 0,2-procentowym, połączono rurką, która roztwór przepływa ze zbiornika pierwszego do drugiego z predkościa 10 litrów na minutę. Innymi dwoma rurkami, do pierwszego zbiornika z prędkością 5 litrów na minutę wpływają czysta woda i 0,1-procentowy roztwór soli. Ponadto, z drugiego zbiornika wypływa roztwór z prędkością 10 litrów na minutę. W zależności od czasu, określ ilości soli w obu zbiornikach. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- $3.\ ^*$ Metodą Eulera, a następnie przez uzmiennia
nie stałych, rozwiąż układ

$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=80y(t)+\frac{1}{\cosh t}\\ y'(t)=\frac{1}{40}x(t)+y(t)-\frac{1}{40}\arctan(\sinh t), \end{array} \right.$$

gdzie $\sinh t = \frac{e^t - e^{-t}}{2}$, $\cosh t = \frac{e^t + e^{-t}}{2}$ oznaczają odpowiednio sinus i kosinus hiperboliczny.

Odpowiedzi, wskazówki

$$1. \quad \text{(a)} \; \left\{ \begin{array}{l} x(t) = e^{-t} + Ce^{-2t} + De^{-3t}, \\ y(t) = 2Ce^{-2t} + 3De^{-3t}, \end{array} \right.$$

$$\begin{aligned} \text{(b)} & \left\{ \begin{array}{l} x(t) = t(\cos t + \sin t) + C\cos t + D\sin t, \\ y(t) = 2t\sin t + (C-D)\cos t + (C+D)\sin t, \end{array} \right. \\ \text{(c)} & \left\{ \begin{array}{l} x(t) = -2 + Ce^t + De^{-2t} \\ y(t) = -2 + 2Ce^t - De^{-2t}, \end{array} \right. \end{aligned}$$

(c)
$$\begin{cases} x(t) = -2 + Ce^t + De^{-2t} \\ y(t) = -2 + 2Ce^t - De^{-2t} \end{cases}$$

(d)
$$\begin{cases} x(t) = t + Ce^{2t} + De^{-t} \\ y(t) = -2 - t + Ce^{2t} - 2De^{-t}, \end{cases}$$

$$\text{(e) } \left\{ \begin{array}{l} x(t) = \frac{1}{2}t + C + De^{4t} \\ y(t) = -t - \frac{1}{2} - 2C + 2De^{4t}. \end{array} \right.$$

$$2. \begin{cases} x(t) = 0.05 + 0.35e^{-0.1t}, \\ y(t) = 0.05 + 0.035te^{-0.1t} + 0.15e^{-0.1t}. \end{cases}$$

$$3. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = \operatorname{arc}\operatorname{tg}(\sinh(t)) + Ce^{2t} + De^{-t} \\ y(t) = \frac{1}{40}Ce^{2t} - \frac{1}{80}De^{-t}. \end{array} \right.$$

Część III

Równania liniowe wyższych rzędów

1. Metoda uzmienniania stałych rozwiaż równanie

(a)
$$y''(t) + 3y'(t) + 2y(t) = e^{-t}$$

(b)
$$y''(t) + 6y'(t) + 8y(t) = 16t^2$$
.

2. Metodą uzmienniania stałych rozwiąż zagadnienie początkowe

(a)
$$y''(t) + y'(t) - 2y(t) = 3e^{2t}, y(0) = \frac{3}{4}, y'(0) = \frac{9}{2}$$

(b)
$$y''(t) + 5y'(t) + 6y(t) = -e^{-t}, y(0) = \frac{7}{2}, y'(0) = -\frac{17}{2}.$$

3. Metodą współczynników nieoznaczonych rozwiąż równanie

(a)
$$y''(t) + 3y'(t) + 2y(t) = e^t$$
.

(b)
$$y''(t) + 4y'(t) + 3y(t) = e^{-3t}$$

(c)
$$y''(t) - 4y'(t) + 4y(t) = 2e^{2t}$$
,

- (d) $y''(t) 4y'(t) 5y(t) = t \sin t$,
- (e) $y''(t) + 6y'(t) + 5y(t) = 5t 12e^t$
- 4. Metodą współczynników nieoznaczonych rozwiąż zagadnienie początkowe
  - (a) $y''(t) + 5y'(t) + 6y(t) = 6t^2 + 16t + 13$, jeśli y(0) = 4, y'(0) = -7,
  - (b) $y''(t) y'(t) 2y(t) = 2\cos t + 4\sin t$, jeśli y(0) = 3, y'(0) = 3,
  - (c) $y''(t) 7y'(t) + 10y(t) = e^{2t} + t$, jeśli $y(0) = \frac{7}{100}, y'(0) = \frac{1}{10}$.
- 5. Rozwiąż równanie y''(t) + 4y'(t) + 3y(t) = 3t.

- 1. (a) $y(t) = te^{-t} + Ce^{-t} + De^{-2t}$
  - (b) $y(t) = 2t^2 3t + \frac{7}{4} + Ce^{-2t} + De^{-4t}$.
- 2. (a) $y(t) = 0.75e^{2t} + e^t e^{-2t}$,
  - (b) $y(t) = -0.5e^{-t} + 3e^{-2t} + e^{-3t}$.
- 3. (a) $y(t) = \frac{1}{6}e^t + Ce^{-t} + De^{-2t}$,
  - (b) $y(t) = -\frac{1}{2}te^{-3t} + Ce^{-t} + De^{-3t}$,
  - (c) $y(t) = t^2 e^{2t} + Ce^{2t} + Dte^{2t}$,
  - (d) $y(t) = -\frac{t}{5} + \frac{4}{25} \frac{1}{13}\cos t + \frac{3}{26}\sin t + C_1e^{-t} + C_2e^{5t}$,
  - (e) $y(t) = t \frac{6}{5} e^t + Ce^{-5t} + De^{-t}$.
- 4. (a) $y(t) = t^2 + t + 1 + e^{-2t} + 2e^{-3t}$,
  - (b) $y(t) = -\frac{1}{5}\cos t \frac{7}{5}\sin t + \frac{38}{15}e^{2t} + \frac{2}{3}e^{-t}$,
  - (c) $y(t) = \frac{1}{10}t + \frac{7}{100}t + \frac{1}{9}e^{5t} \frac{3t+1}{9}e^{2t}$.
- 5. $y(t) = t \frac{4}{3} + Ce^{-3t} + De^{-t}$.

Część IV

Metoda eliminacji dla układów równań

- 1. Metodą eliminacji rozwiąż układy jednorodne i niejednorodne, podane w w części drugiej.
- 2. Dwa napełnione, dwustustulitrowe zbiorniki, z których pierwszy zawiera 0,1 % wodny roztwór soli, a drugi czystą wodę, połączono rurką, którą roztwór przepływa ze zbiornika pierwszego do drugiego z prędkością 20 litrów na minutę. Innymi rurkami, do pierwszego zbiornika wpływa czysta woda z prędkością 20 litrów na minutę, a z drugiego wypływa roztwór z tą samą prędkością. W zależności od czasu określ ilości soli w obu zbiornikach. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.

Odpowiedzi

- 1. Jak w części drugiej.
- 2. $\begin{cases} x(t) = 0, 2e^{-0.1t}, \\ y(t) = 0, 02te^{-0.1t}. \end{cases}$

Część V

Przekształcenie Laplace'a

1. Niech a > 0. Wyznacz wzór na transformate Laplace'a funkcji

(a)
$$f(t) = \begin{cases} 1 & \text{dla } 0 \le t < a \\ 0 & \text{dla } a \le t, \end{cases}$$

(b) $f(t) = \begin{cases} t & \text{dla } 0 \le t < a \\ 0 & \text{dla } a \le t, \end{cases}$
(c) $f(t) = \begin{cases} t & \text{dla } 0 \le t < a \\ -t + 2a & \text{dla } a \le t < 2a \\ 0 & \text{dla } 2a \le t. \end{cases}$

2. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe

(a)
$$y'(t) + 7y(t) = -14t$$
, $y(0) = \frac{2}{7}$,

(b)
$$y'(t) + 5y(t) = 6 + 5t$$
, $y(0) = 2$.

(c)
$$y''(t) - 8y'(t) + 7y(t) = -5e^{2t}$$
, $y(0) = 3$, $y'(0) = 10$,

(d)
$$y''(t) + y'(t) - 2y(t) = 2e^{2t}$$
, $y(0) = 0$, $y'(0) = \frac{1}{2}$,

(e)
$$\begin{cases} x'(t) = 4x(t) + y(t), \\ y'(t) = -x(t) + 6y(t), \end{cases} \begin{cases} x(0) = 0, \\ y(0) = 1, \end{cases}$$

(e)
$$\begin{cases} x'(t) &= 4x(t) + y(t), \\ y'(t) &= -x(t) + 6y(t), \end{cases} \begin{cases} x(0) = 0, \\ y(0) = 1, \end{cases}$$
(f)
$$\begin{cases} x'(t) &= 3x(t) - \frac{1}{2}y(t), \\ y'(t) &= 2x(t) + y(t), \end{cases} \begin{cases} x(0) = 0, \\ y(0) = -1. \end{cases}$$

Odpowiedzi, wskazówk

1. (a)
$$F(s) = \frac{1 - e^{-as}}{s}$$

(b)
$$F(s) = \frac{1 - e^{-as}}{s^2} - \frac{ae^{-as}}{s}$$
,

(c)
$$F(s) = \frac{1-2e^{-as}+e^{-2as}}{s^2}$$
.

2. (a)
$$y(t) = \frac{2}{7} - 2t$$
,

(b)
$$y(t) = e^{-5t} + t + 1$$
,

(c)
$$y(t) = e^t + e^{7t} + e^{2t}$$
,

(d)
$$y(t) = \frac{1}{2}e^{2t} - \frac{1}{2}e^t$$
,

(e)
$$\begin{cases} x(t) = te^{5t}, \\ y(t) = e^{5t} + te^{5t}, \end{cases}$$

(f)
$$\begin{cases} x(t) = \frac{1}{2}te^{2t} \\ y(t) = -e^{2t} + te^{2t}. \end{cases}$$

Część VI

Stabilność punktów równowagi

1. Zbadaj stabilność punktu $\mathbf{s}_0$ równowagi układu autonomicznego

(a)
$$\begin{cases} x'(t) = -x(t)^2 + \sin(y(t)), \\ y'(t) = -x(t) + 2 \operatorname{tg}(y(t)), \end{cases}$$
 jeśli $\mathbf{s}_0 = (0, 0)$

(b)
$$\begin{cases} x'(t) &= -2\sin(x(t)) & - \ln(y(t)), \\ y'(t) &= 2x(t) & + y(t) - e^{y(t)-1}, \end{cases} \text{ jeśli } \mathbf{s}_0 = (0, 1),$$

(a)
$$\begin{cases} x'(t) &= -x(t)^2 + \sin(y(t)), \\ y'(t) &= -x(t) + 2 \operatorname{tg}(y(t)), \end{cases} \text{ jeśli } \mathbf{s}_0 = (0,0),$$
(b)
$$\begin{cases} x'(t) &= -2 \sin(x(t)) - \ln(y(t)), \\ y'(t) &= 2x(t) + y(t) - e^{y(t)-1}, \end{cases} \text{ jeśli } \mathbf{s}_0 = (0,1),$$
(c)
$$\begin{cases} x'(t) &= \sqrt{x^3(t)} + 2e^{y(t)} - 2\cos(y(t)), \\ y'(t) &= -x(t) + 2\sin(y(t)), \end{cases} \text{ jeśli } \mathbf{s}_0 = (0,0),$$
(d)
$$\begin{cases} x'(t) &= -2e^{x(t)-2} + 2 - y(t), \\ y'(t) &= x(t) - 2 + y^2(t), \end{cases} \text{ jeśli } \mathbf{s}_0 = (2,0).$$

(d)
$$\begin{cases} x'(t) &= -2e^{x(t)-2} + 2 - y(t), \\ y'(t) &= x(t) - 2 + y^2(t), \end{cases}$$
 jeśli $\mathbf{s}_0 = (2,0)$

- 1. (a) niestabilny,
  - (b) asymptotycznie stabilny,
  - (c) niestabilny,
  - (d) asymptotycznie stabilny.

Część VII

Pierwsze kolokwium

Zestaw A

- 1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) 5y^2(t) \operatorname{tg} t = 0, y(0) = -1.$
- 2. Rozwiąż równanie $y'(t) 3y(t) = e^{4t}$.
- 3. Metodą Eulera, a następnie przez uzmiennianie stałych, rozwiąż układ $\begin{cases} x'(t) = x(t) + y(t), \\ y'(t) = 2x(t) 2t 3. \end{cases}$

Odpowiedzi, wskazówki

- 1. $y(t) = \frac{1}{-1+5\ln\cos t}$.
- 2. $y(t) = e^{4t} + Ce^{3t}$.
- 3. $\begin{cases} x(t) = Ce^{2t} + De^{-t} + t + 1 \\ y(t) = Ce^{2t} 2De^{-t} t. \end{cases}$

Zestaw B

- 1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $ty'(t)-1-y^2(t)=0, y\left(1\right)=1.$
- 2. Rozwiąż równanie $y'(t) + 7y(t) = e^{-6t}$.
- 3. Metodą Eulera, a następnie przez uzmiennianie stałych, rozwiąż układ $\begin{cases} x'(t) = -y(t) e^{-t}, \\ y'(t) = 6x(t) 5y(t) 6e^{-t}. \end{cases}$

9

Odpowiedzi, wskazówki

- 1. $y(t) = \operatorname{tg}\left(\frac{\pi}{4} + \ln t\right)$.
- 2. $y(t) = e^{-6t} + Ce^{-7t}$.
- $3. \left\{ \begin{array}{l} x(t) = Ce^{-2t} + De^{-3t} + e^{-t} \\ y(t) = 2Ce^{-2t} + 3De^{-3t}. \end{array} \right.$

Zestaw C

- 1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $ty'(t) \cos^2(y(t)) = 0, y(1) = \frac{\pi}{4}$.
- 2. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t)+\frac{1}{2}y(t)=-\frac{\mathrm{e}^{-t}}{y(t)},y(0)=-1.$
- 3. Metodą Eulera, a następnie przez uzmiennianie stałych, rozwiąż układ $\left\{\begin{array}{l} x'(t)=x(t)+\frac{1}{2}y(t),\\ y'(t)=4x(t)-2t-3. \end{array}\right.$

1. $y(t) = \operatorname{arc} \operatorname{tg} (1 + \ln t)$.

2.
$$y(t) = -\sqrt{(1-2t)e^{-t}}$$
.

$$3. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = Ce^{2t} + De^{-t} + \frac{1}{2}t + \frac{1}{2} \\ y(t) = 2Ce^{2t} - 4De^{-t} - t. \end{array} \right.$$

Zestaw D

1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t)\sqrt{t} - e^{y(t)} = 0, y(1) = 0.$

2. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t)t-y(t)-\sqrt{t^2-y^2(t)}=0,$ $y(1)=\frac{\sqrt{2}}{2}.$

3. Metodą Eulera , a następnie przez uzmiennianie stałych, rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=-2y(t)-e^{-t},\\ y'(t)=3x(t)-5y(t)-3e^{-t}. \end{array} \right.$

Odpowiedzi, wskazówki

1. $y(t) = -\ln(3 - 2\sqrt{t})$.

2. $y(t) = t \sin\left(\frac{\pi}{4} + \ln t\right)$.

 $3. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = Ce^{-2t} + De^{-3t} + e^{-t} \\ y(t) = Ce^{-2t} + \frac{3}{2}De^{-3t}. \end{array} \right.$

Zestaw E

1. Napełniony, siedemsetlitrowy zbiornik zawiera 0,1 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta woda z prędkością 70 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszania z tą samą prędkością. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.

2. Rozwiąż równanie y' + 5y = 7t.

3. Rozwiąż równanie y'' + 9y' + 8y = 16t + 18.

 $Odpowiedzi,\ wskaz\'owki$

1. $y(t) = 0.7e^{-0.1t}$.

2. $y(t) = \frac{7}{5}t - \frac{7}{25} + Ce^{-5t}$.

3. $y(t) = 2t + Ce^{-t} + De^{-8t}$.

Zestaw F

1. Napełniony, czterystulitrowy zbiornik zawiera 0,5 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta woda z prędkością 20 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszanina z prędkością 40 litrów na minutę. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.

2. Rozwiąż równanie y' + y = 5t.

3. Rozwiąż równanie $y'' - 7y' + 10y = 9e^{-t}$.

1.
$$y(t) = \frac{1}{200}(20 - t)^2$$
.

2.
$$y(t) = 5t - 5 + Ce^{-t}$$
.

3.
$$y(t) = \frac{1}{2}e^{-t} + Ce^{5t} + De^{2t}$$
.

Zestaw G

1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t)-\sin\left(\frac{t}{3}\right)\cdot y^4(t)=0, y\left(0\right)=1.$

2. Do napełnionego stulitrowego zbiornika, zawierającego 0.02% roztwór soli, wlewana jest czysta woda z prędkością 200 l/min oraz mieszanina wypływa z tą samą prędkością. Po jakim czasie stężenie soli osiągnie 0.01%?

3. Metodą Eulera, a następnie przez uzmiennianie stałych rozwiąż układ

$$\begin{cases} y_1'(t) = y_1(t) - 3y_2(t) + 3 \\ y_2'(t) = y_1(t) + 5y_2(t) - 5. \end{cases}$$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = \frac{1}{\sqrt[3]{9\cos(\frac{t}{3}) - 8}}$$
.

2. Ilość soli w zbiorniku $y(t)=0,02e^{-2t},$ czas $T=\frac{\ln 2}{2}.$

$$3. \ \left\{ \begin{array}{l} y_1(t) = 3Ce^{2t} + De^{4t} \\ y_2(t) = -Ce^{2t} - De^{4t} + 1 \end{array} \right.$$

Część VIII

Drugie kolokwium

Zestaw A

1. Rozwiąż równanie $y^{\prime\prime}(t)+7y^{\prime}(t)+10y(t)=4e^{-t}.$

2. Metodą eliminacji rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t) = -x(t) + y(t), \\ y'(t) = 2x(t). \end{array} \right.$

 $3.\,$ Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe

$$y''(t) + y'(t) - 2y(t) = 2e^{2t}, \ y(0) = 0, \ y'(0) = \frac{1}{2}.$$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}},$

w tym
$$\left[\mathcal{L}\left(e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha}, \left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right](s) = \frac{n!}{s^{n+1}}, \left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right](s) = \frac{1}{s}.$$

11

1.
$$y(t) = e^{-t} + Ce^{-2t} + De^{-5t}$$
.

2.
$$\begin{cases} x(t) = Ce^{t} + De^{-2t} \\ y(t) = 2Ce^{t} - Ce^{-2t}. \end{cases}$$

3.
$$y(t) = -\frac{1}{2}e^t + \frac{1}{2}e^{2t}$$
.

Zestaw B

- 1. Rozwiąż równanie y''(t) 8y'(t) 9y(t) = -18t 16.
- 2. Metodą eliminacji rozwiąż układ $\begin{cases} x'(t) = 2x(t) + y(t) \\ y'(t) = 3x(t) + 4y(t) \end{cases}$
- 3. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe

$$\begin{cases} x'(t) &= 3x(t) - \frac{1}{2}y(t) \\ y'(t) &= 2x(t) + y(t), \end{cases} \begin{cases} x(0) = 0 \\ y(0) = -1. \end{cases}$$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$

w tym
$$\left[\mathcal{L}\left(\mathbf{e}^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha}, \left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right](s) = \frac{n!}{s^{n+1}}, \left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right](s) = \frac{1}{s}$$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = 2t + Ce^{9t} + De^{-t}$$
.

$$2. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = Ce^t + De^{5t} \\ y(t) = -Ce^t + 3De^{5t}. \end{array} \right.$$

3.
$$\begin{cases} x(t) = \frac{1}{2}te^{2t} \\ y(t) = te^{2t} - e^{2t}. \end{cases}$$

Zestaw C

- 1. Rozwiąż równanie y''(t) + 9y'(t) + 8y(t) = 8t + 9.
- 2. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe

$$y''(t) + y'(t) - 2y(t) = \frac{3}{5}e^{2t}, \ y(0) = 0, \ y'(0) = \frac{1}{10}.$$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}},$

w tym
$$\left[\mathcal{L}\left(\mathbf{e}^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha}, \left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right](s) = \frac{n!}{s^{n+1}}, \left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right](s) = \frac{1}{s}.$$

3. Zbadaj stabilność punktu P=(0,0) równowagi układu autonomicznego $\left\{ \begin{array}{lll} x'(t)&=&4x(t)^3&+&\sin(y(t)),\\ y'(t)&=&-\ln(1+x(t))&+&2\operatorname{tg}(y(t)). \end{array} \right.$

$$\begin{cases} x'(t) = 4x(t)^3 + \sin(y(t)), \\ y'(t) = -\ln(1+x(t)) + 2\tan(y(t)) \end{cases}$$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = t + Ce^{-t} + De^{-8t}$$
.

2.
$$y(t) = -\frac{1}{10}e^t + \frac{1}{10}e^{2t}$$
.

3. Niestabilny.

Zestaw D

- 1. Rozwiąż równanie $y''(t) 7y'(t) + 10y(t) = 18e^{-t}$.

2. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe
$$\left\{ \begin{array}{lll} x'(t)&=&3x(t)&-&2y(t)\\ y'(t)&=&\frac{1}{2}x(t)&+&y(t), \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{lll} x(0)=0\\ y(0)=-\frac{1}{4}. \end{array} \right.$$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$

w tym
$$\left[\mathcal{L}\left(e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha}, \left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right](s) = \frac{n!}{s^{n+1}}, \left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right](s) = \frac{1}{s}$$

3. Zbadaj stabilność punktu P=(0,1) równowagi układu autonomicznego

$$\begin{cases} x'(t) &= -2 \arctan(x(t)) & - \ln(y(t)), \\ y'(t) &= 2 \arcsin(x(t)) & + y(t) - e^{y(t)-1}. \end{cases}$$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = e^{-t} + Ce^{2t} + De^{5t}$$
.

2.
$$\begin{cases} x(t) = 2te^{2t} \\ y(t) = te^{2t} - e^{2t}. \end{cases}$$

3. Asymptotycznie stabilny.

Część IX

Egzamin

Zestaw A

1. Pewna krzywa na płaszczyźnie OTY przecina oś rzędnych w punkcie (0,7). W każdym punkcie tej krzywej tangens kąta pomiędzy osią OT a styczną jest równy potrojonej rzędnej punktu styczności. Wyznacz równanie tej krzywej.

2. Metodą Eulera rozwiąż układ
$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=\frac{2}{25}y(t)\\ y'(t)=25x(t)-y(t). \end{array} \right.$$

3. Rozwiąż układ
$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=80y(t)-8t-12\\ y'(t)=\frac{1}{40}x(t)+y(t). \end{array} \right.$$

4. Rozwiąż równanie
$$y''(t) + 10y'(t) - 11y(t) = -22\sin t - 2\cos t$$
.

5. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe $y''(t) + y'(t) - 6y(t) = -15\sin t - 5\cos t, \ y(0) = 1, \ y'(0) = 2.$

$$\label{eq:uwaga:transformata} \text{Laplace'a } \left[\mathcal{L}\left(\sin(\alpha t)\right)\right](s) = \frac{\alpha}{s^2 + \alpha^2},$$

$$\left[\mathcal{L}\left(\cos(\alpha t)\right)\right](s) = \frac{s}{s^2 + \alpha^2} \text{ dla } \alpha \in \mathbb{R}.$$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = 7e^{3t}$$
.

$$2. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = Ce^{-2t} + De^t \\ y(t) = -25Ce^{-2t} + \frac{25}{2}De^t. \end{array} \right.$$

$$3. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = -4t - 2 + Ce^{2t} + De^{-t} \\ y(t) = \frac{1}{10}t + \frac{1}{10} + \frac{1}{40}Ce^{2t} - \frac{1}{8}De^{-t}. \end{array} \right.$$

4.
$$y(t) = \sin t + \cos t + Ce^{-11t} + De^t$$
.

5.
$$y(t) = 2\sin t + \cos t$$
.

Zestaw B

1. Napełniony, pięćsetlitrowy zbiornik zawiera 0,2 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta woda z prędkością 100 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszania z tą samą prędkością. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.

- 2. Rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=-x(t)+4y(t)\\ y'(t)=\frac{1}{2}x(t). \end{array} \right.$
- 3. Rozwiąż równanie $y''(t) + 3y'(t) 10y(t) = 3e^t$.
- 4. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe

$$y''(t) + y'(t) - 2y(t) = \frac{1}{2}e^{2t}, \ y(0) = 0, \ y'(0) = \frac{1}{8}.$$

Uwaga:
$$\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}, \text{ w tym } \left[\mathcal{L}\left(e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha},$$

$$\left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right]\left(s\right)=\frac{n!}{s^{n+1}},\,\left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right]\left(s\right)=\frac{1}{s}.$$

5. Zbadaj stabilność punktu P = (0,0) równowagi układu autonomicznego $\begin{cases} x'(t) = \cos(x(t)) + \operatorname{tg}(y(t)) \\ y'(t) = -e^{x(t)} + (y(t)+1)^2. \end{cases}$

 $Odpowiedzi,\ wskaz\'owki$

1.
$$y(t) = e^{-0.2t}$$
.

2.
$$\begin{cases} x(t) = 2Ce^{t} - 4De^{-2t} \\ y(t) = Ce^{t} + De^{-2t}. \end{cases}$$

3.
$$y(t) = -\frac{1}{2}e^t + Ce^{2t} + De^{-5t}$$
.

4.
$$y(t) = -\frac{1}{8}e^t + \frac{1}{8}e^{2t}$$
.

5. Niestabilny.

Zestaw C

- 1. Napełniony, dwustupięć
dziesięciolitrowy zbiornik zawiera 0,2 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta wod
a z prędkością 10 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszania z ta samą prędkością. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- 2. Rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=2x(t)+\frac{1}{2}y(t)\\ y'(t)=6x(t)+4y(t). \end{array} \right.$
- 3. Rozwiąż równanie $y^{\prime\prime}(t)+7y^{\prime}(t)-8y(t)=-14e^{-t}.$
- 4. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe

$$\begin{cases} x'(t) = 3x(t) - \frac{1}{4}y(t) \\ y'(t) = 4x(t) + y(t), \end{cases} \begin{cases} x(0) = 0 \\ y(0) = -4. \end{cases}$$

Uwaga:
$$\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}, \text{ w tym } \left[\mathcal{L}\left(e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha},$$

$$\left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right]\left(s\right)=\frac{n!}{s^{n+1}},\,\left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right]\left(s\right)=\frac{1}{s}.$$

5. Zbadaj stabilność punktu P=(0,1) równowagi układu autonomicznego $\left\{ \begin{array}{lcl} x'(t) &=& -\arctan \operatorname{tg}(2x(t)) & -& \frac{1}{2}y^2(t)), \\ y'(t) &=& \arctan \operatorname{csin}(2x(t)) & +& ey(t) - e^{y(t)}, \end{array} \right.$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = 0.5e^{-0.04t}$$

2.
$$\begin{cases} x(t) = Ce^{t} + De^{5t} \\ y(t) = -2Ce^{t} + 6De^{5t}. \end{cases}$$

3.
$$y(t) = e^{-t} + Ce^t + De^{-8t}$$
.

4.
$$\begin{cases} x(t) = te^{2t} \\ y(t) = 4te^{2t} - 4e^{2t}. \end{cases}$$

5. Asymptotycznie stabilny.

Zestaw D

1. Rozwiąż równanie y'(t) + 5y(t) = 56t.

2. Rozwiąż układ
$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t) = -x(t) + \frac{5}{2}y(t) \\ y'(t) = \frac{4}{5}x(t). \end{array} \right.$$

3. Rozwiąż układ
$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=x(t)+\frac{1}{20}y(t)\\ y'(t)=40x(t)-4t-6. \end{array} \right.$$

4. Rozwiąż równanie y''(t) + 9y'(t) + 8y(t) = 48t + 54.

5. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe $y''(t)+y'(t)-2y(t)=\frac{8}{5}e^{2t},\ y(0)=0,\ y'(0)=\frac{2}{5}.$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^{n}e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}},$ w tym $\left[\mathcal{L}\left(e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha}, \left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right](s) = \frac{n!}{s^{n+1}}, \left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right](s) = \frac{1}{s}.$

 $Odpowiedzi,\ wskaz\'owki$

1.
$$y(t) = \frac{56}{5}t - \frac{56}{25} + Ce^{-5t}$$
.

$$2. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = Ce^{-2t} + De^t \\ y(t) = -\frac{5}{2}Ce^{-2t} + \frac{5}{4}De^t. \end{array} \right.$$

$$3. \ \left\{ \begin{array}{l} x(t) = \frac{1}{10}t + \frac{1}{10} + Ce^{2t} + De^{-t} \\ y(t) = -2t + 20Ce^{2t} - 40De^{-t}. \end{array} \right.$$

4.
$$y(t) = 6t + Ce^{-t} + De^{-8t}$$
.

5.
$$y(t) = -\frac{2}{5}e^t + \frac{2}{5}e^{2t}$$
.

Zestaw E

1. Rozwiąż równanie y'(t) + y(t) = 35t.

2. Rozwiąż układ
$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=2x(t)+\frac{1}{14}y(t)\\ y'(t)=42x(t)+4y(t). \end{array} \right.$$

3. Rozwiąż układ
$$\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=-\frac{1}{14}y(t)-\frac{1}{7}\,e^{-t}\\ y'(t)=84x(t)-5y(t)-12\,e^{-t}. \end{array} \right.$$

4. Rozwiąż równanie $y''(t) - 7y'(t) + 10y(t) = 36 e^{-t}$.

5. Za pomocą transformacji Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe $\left\{ \begin{array}{lll} x'(t) &=& 3x(t) & -& \frac{1}{42}y(t) \\ y'(t) &=& 42x(t) & +& y(t), \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{lll} x(0) = 2 \\ y(0) = 84. \end{array} \right.$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^ne^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}},$

w tym
$$\left[\mathcal{L}\left(\mathbf{e}^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{1}{s-\alpha}, \left[\mathcal{L}\left(t^{n}\right)\right](s) = \frac{n!}{s^{n+1}}, \left[\mathcal{L}(\mathbf{1})\right](s) = \frac{1}{s}$$

1.
$$y(t) = 35t - 35 + Ce^{-t}$$
.

2.
$$\begin{cases} x(t) = Ce^t + De^{5t} \\ y(t) = -14Ce^t + 42De^{5t}. \end{cases}$$

3.
$$\begin{cases} x(t) = \frac{1}{7}e^{-t} + Ce^{-2t} + De^{-3t} \\ y(t) = 28Ce^{-2t} + 42De^{-3t}. \end{cases}$$

4.
$$y(t) = 2e^{-t} + Ce^{2t} + De^{5t}$$
.

5.
$$\begin{cases} x(t) = e^t + e^{3t} \\ y(t) = 84 e^t. \end{cases}$$

Zestaw F

- 1. Napełniony, stulitrowy zbiornik zawiera 0,4 % wodny roztwór soli. Do zbiornika jedną rurką wpływa czysta woda z prędkością 9 litrów na minutę, a drugą wypływa mieszanina z tą samą prędkością. Wyznacz ilość soli w zbiorniku w zależności od czasu. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- 2. Rozwiąż równanie $y''(t) + 9y'(t) + 14y(t) = 14t^2 + 18t + 16$.
- 3. Rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=x(t)-2y(t)-1 \\ y'(t)=-2x(t)+y(t)+5. \end{array} \right.$
- 4. Za pomocą przekształcenia Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe y''(t) + 4y'(t) + 3y(t) = 3, y(0) = 2, y'(0) = -3. *Uwaga:* transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^ne^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$ dla $n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}$.
- 5. Zbadaj stabilość punktu równowagi (1,0) układu autonomicznego $\begin{cases} x'(t) = \ln(x(t)) + 2\sin(y(t)) \\ y'(t) = 2x(t) + y(t) 2. \end{cases}$

1.
$$y(0) = 0, 4 \cdot 0, 01 \cdot 100 = 0, 4$$

 $y(t + \Delta t) \approx y(t) - 9\Delta t \frac{y(t)}{100}, y'(t) = -0, 09y(t)$
 $y(t) = 0, 4e^{-0.09t}.$

2.
$$y_j = Ce^{-2t} + De^{-7t}$$
,
np. $y = y_j + \varphi, \varphi = (At^2 + Bt + C)t^{\alpha}, w(0) \neq 0, \alpha = 0, \varphi = t^2 + 1$,
 $y = Ce^{-2t} + De^{-7t} + t^2 + 1$.

$$\begin{aligned} &3. \ w(\lambda) = \lambda^2 - 2\lambda - 3 = (\lambda - 3)(\lambda + 1), \\ &\mathbf{y}_j = C \begin{pmatrix} e^{3t} \\ -e^{3t} \end{pmatrix} + D \begin{pmatrix} e^{-t} \\ e^{-t} \end{pmatrix}, \\ &\mathbf{y} = C(t) \begin{pmatrix} e^{3t} \\ -e^{3t} \end{pmatrix} + D(t) \begin{pmatrix} e^{-t} \\ e^{-t} \end{pmatrix}, \\ &\mathbf{y} = \begin{pmatrix} e^{3t} & e^{-t} \\ -e^{3t} & e^{-t} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} C' \\ D' \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 \\ 5 \end{pmatrix}, \\ &C' = -3e^{-3t}, D' = 2e^t, \\ &\begin{cases} x(t) = C_1e^{3t} + D_1e^{-t} + 3 \\ y(t) = -C_1e^{3t} + D_1e^{-t} + 1. \end{aligned}$$

4.
$$s^2F - 2s + 3 + 4sF - 8 + 3F = \frac{3}{s}$$
,

$$F = \frac{2s^2 + 5s + 3}{s(s^2 + 4s + 3)},$$

$$F = \frac{A}{s} + \frac{B}{s+1} + \frac{C}{s+3} = \frac{1}{s} + \frac{1}{s+3},$$

$$y = 1 + e^{-3t}.$$

5.
$$\mathbf{J}_f = \begin{pmatrix} \frac{1}{x} & 2\cos(y) \\ 2 & 1 \end{pmatrix},$$
$$\mathbf{J}_f(1,0) = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 1 \end{pmatrix},$$
$$w(\lambda) = \lambda^2 - 2\lambda - 3 = (\lambda + 1)(\lambda - 3),$$
$$Re(3) = 3 > 0, \text{ punkt niestabilny.}$$

Zestaw G

- 1. Pewna krzywa na płaszczyźnie OTY przecina oś rzędnych w punkcie (0,8). W każdym punkcie tej krzywej tangens kąta pomiędzy osią OT a styczną jest równy potrojonej rzędnej punktu styczności, pomniejszonej o 3. Wyznacz równanie tej krzywej.
- 2. Rozwiąż równanie $y''(t) + 3y'(t) + 2y(t) = \cos(t) 3\sin(t)$.
- 3. Rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=4x(t)-y(t)\\ y'(t)=2x(t)+y(t)-6. \end{array} \right.$
- 4. Za pomoca przekształcenia Laplace'a rozwiąż zagadnienie początkowe y''(t) + 6y'(t) + 5y(t) = 5, y(0) = 2, y'(0) = -2. Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^ne^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$ dla $n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}$.
- 5. Zbadaj stabilość punktu równowagi (1,0) układu autonomicznego $\begin{cases} x'(t) = 4x(t) y(t) 4 \\ y'(t) = 2e^{x(t)-1} + \operatorname{tg}(y(t)) 2. \end{cases}$

1.
$$y(0) = 8$$
,
 $y'(t) = 3y(t) - 3$,
 $y(t) = 1 + Ce^{3t}$,
 $y(t) = 1 + 7e^{3t}$.

- 2. $y_j = Ce^{-t} + De^{-2t}$, np. $y = y_j + \varphi$, $\varphi = (A\cos(t) + B\sin(t))t^{\alpha}$, $w(i) \neq 0$, $\alpha = 0$, $\varphi = \cos(t)$, $y = Ce^{-2t} + De^{-7t} + \cos(t)$.
- 3. np. $\mathbf{y}_j = C \begin{pmatrix} e^{2t} \\ 2e^{2t} \end{pmatrix} + D \begin{pmatrix} e^{3t} \\ e^{3t} \end{pmatrix},$ $\begin{cases} x(t) = C_1 e^{2t} + D_1 e^{3t} + 1 \\ y(t) = 2C_1 e^{2t} + D_1 e^{3t} + 4. \end{cases}$
- 4. $s^2F 2s + 1 + 6sF + 6 + 5F = \frac{5}{s}$, $F = \frac{1}{s} + \frac{\frac{3}{4}}{s+1} + \frac{\frac{1}{4}}{s+5}$, $y = 1 + \frac{3}{4}e^{-t} + \frac{1}{4}e^{-5t}$.
- 5. $\mathbf{J}_f(1,0) = \begin{pmatrix} 4 & -1 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$, $w(\lambda) = \lambda^2 5\lambda + 6 = (\lambda 2)(\lambda 3)$, np. Re(2) = 2 > 0, punkt niestabilny.

Zestaw H

- 1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) \cdot e^{2t} \cdot \cos(y) = -2, y(0) = 0.$
- 2. Rozwiąż równanie $y''(t) + 8y'(t) + 7y(t) = 6\cos(t) 8\sin(t)$.
- 3. Dwa napełnione stulitrowe zbiorniki, pierwszy 1-procentowym roztworem soli, a drugi czystą wodą, połączono rurką, którą roztwór przepływa ze zbiornika pierwszego do drugiego z prędkością 4 litrów na minutę. Ponadto, do pierwszego zbiornika z prędkością 4 litrów na minutę wpływa czysta woda, a z drugiego zbiornika wypływa roztwór z prędkością 4 litrów na minutę. W zależności od czasu, określ ilości soli w obu zbiornikach. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- 4. Za pomocą przekształcenia Laplace'a, bez całkowania lub różniczkowania, rozwiąż zagadnienie początkowe $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=x(t)-2y(t) \\ y'(t)=-2x(t)+y(t), \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{l} x(0)=1 \\ y(0)=0. \end{array} \right.$

 $\textit{Uwaga:} \text{ transformata Laplace'a } \left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}} \text{ dla } n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}.$

5. Zbadaj stabilność punktu równowagi $(\frac{1}{2},1)$ układu autonomicznego

$$\begin{cases} x'(t) = x^2(t) + e^{y^2(t) - 1} - \frac{5}{4} \\ y'(t) = 2x(t) + y(t) - 2. \end{cases}$$

- 1. $y'(t)\cos(y(t)) = -2e^{-2t}$, $\sin(y^{(t)}) = e^{-2t} + C$, C = -1, $y(t) = \arcsin(e^{-2t} - 1)$.
- 2. $y_j(t) = Ce^{-7t} + De^{-t},$ $\varphi(t) = \cos(t),$ $y(t) = Ce^{-7t} + De^{-t} + \cos(t).$
- $\begin{aligned} 3. & \left\{ \begin{array}{l} x(0) = 1 \\ y(0) = 0, \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} x(t + \Delta t) \approx x(t) 4\Delta t \frac{x(t)}{100} \\ y(t + \Delta t) \approx y(t) + 4\Delta t \frac{x(t)}{100} 4\Delta t \frac{y(t)}{100}, \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} x'(t) = -0,04x(t) \\ y'(t) = 0,04x(t) 0,04y(t), \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} x(t) = e^{-0,04t} \\ y(t) = 0,04te^{-0,04t}. \end{array} \right. \end{aligned}$
- $\begin{aligned} 4. & \left\{ \begin{array}{l} sF(s)-1=F(s)-2G(s) \\ sG(s)=-2F(s)+G(s), \\ \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} F(s)=\frac{s-1}{(s-3)(s+1)}=\frac{0.5}{s-3}+\frac{0.5}{s+1} \\ G(s)=-\frac{2}{(s-3)(s+1)}=-\frac{0.5}{s-3}+\frac{0.5}{s+1}, \\ \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} x(t)=0,5e^{3t}+0,5e^{-t} \\ y(t)=-0,5e^{3t}+0,5e^{-t}. \end{array} \right. \end{aligned}$
- 5. $A = J_f\left(\frac{1}{2}, 1\right) = \begin{pmatrix} 1 & 2\\ 2 & 1 \end{pmatrix}$, $\lambda_1 = 3, \lambda_2 = -1$, $Re\left(\lambda_1\right) = 3 > 0$, punkt niestabilny.

Zestaw I

- 1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) = 3y^2(t) \cdot \cos(3t), y(0) = -1.$
- 2. Rozwiąż równanie $y''(t) 3y'(t) 4y(t) = -3\cos(t) 5\sin(t)$.
- 3. Dwa napełnione dwustustulitrowe zbiorniki, pierwszy 2-procentowym roztworem soli, a drugi czystą wodą, połączono rurką, którą roztwór przepływa ze zbiornika pierwszego do drugiego z prędkością 50 litrów na minutę. Ponadto, do pierwszego zbiornika z prędkością 50 litrów na minutę wpływa czysta woda, a z drugiego zbiornika wypływa roztwór z tą samą prędkością 50 litrów na minutę. W zależności od czasu, określ ilości soli w obu zbiornikach. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- 4. Za pomoca przekształcenia Laplace'a, bez całkowania lub różniczkowania, rozwiąż zagadnienie początkowe $\left\{ \begin{array}{ll} x'(t)=4x(t)-y(t) & \left\{ \begin{array}{ll} x(0)=0 \\ y'(t)=2x(t)+y(t), \end{array} \right. \end{array} \right.$

 $\textit{Uwaga:} \text{ transformata Laplace'a } \left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}} \text{ dla } n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}.$

5. Zbadaj stabilość punktu równowagi (0,0) układu autonomicznego $\begin{cases} x'(t) = e^{4x(t)} - \arctan y(t) - 1 \\ y'(t) = 2\sin(x(t)) + y(t). \end{cases}$

 $Odpowiedzi,\ wskaz\'owki$

- 1. $y'(t)y^{-2}(t) = 3\cos(3t),$ $-\frac{1}{y(t)} = \sin(3t) + C,$ C = 1, $y(t) = -\frac{1}{\sin(3t) + 1}.$
- 2. $y_j(t) = Ce^{4t} + De^{-t},$ $\varphi(t) = \sin(t),$ $y(t) = Ce^{4t} + De^{-t} + \sin(t).$
- $\begin{aligned} 3. & \left\{ \begin{array}{l} x(0) = 4 \\ y(0) = 0, \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} x(t + \Delta t) \approx x(t) 50 \Delta t \frac{x(t)}{200} \\ y(t + \Delta t) \approx y(t) + 50 \Delta t \frac{x(t)}{200} 50 \Delta t \frac{y(t)}{200}, \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} x'(t) = -0, 25x(t) \\ y'(t) = 0, 25x(t) 0, 25y(t), \\ x(t) = 4e^{-0,25t} \\ y(t) = te^{-0,25t}. \end{array} \right. \end{aligned}$
- $4. \begin{cases} sF(s) = 4F(s) G(s) \\ sG(s) 2 = 2F(s) + G(s), \\ F(s) = -\frac{2}{(s-2)(s-3)} = \frac{2}{s-2} \frac{2}{s-3} \\ G(s) = -\frac{2s-8}{(s-2)(s-3)} = \frac{4}{s-2} \frac{2}{s-3}, \\ x(t) = 2e^{2t} 2e^{3t} \\ y(t) = 4e^{2t} 2e^{3t}. \end{cases}$
- 5. $A = J_f(0,0) = \begin{pmatrix} 4 & -1 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$, $\lambda_1 = 2, \lambda_2 = 3$, np. $Re(\lambda_1) = 2 > 0$, punkt niestabilny.

Zestaw J

- 1. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) \cdot (t^2 + 5t + 4) \cdot \operatorname{tg}(y) = 2t + 5, y(0) = 0.$
- 2. Rozwiąż równanie $y''(t) + 9y'(t) + 8y(t) = 7e^{-t}$.
- 3. Dwa napełnione, tysiąclitrowe zbiorniki, pierwszy 2-procentowym roztworem soli, a drugi czystą wodą, połączono rurką, którą roztwór przepływa ze zbiornika pierwszego do drugiego z prędkością 10 litrów na minutę. Ponadto, do pierwszego zbiornika z prędkością 10 litrów na minutę wpływa czysta woda, a z drugiego zbiornika wypływa roztwór z prędkością 10 litrów na minutę. W zależności od czasu, określ ilości soli w obu zbiornikach. Przyjmij, że proces mieszania cieczy i rozpuszczania soli jest natychmiastowy.
- 4. Za pomocą przekształcenia Laplace'a, bez całkowania lub różniczkowania, rozwiąż zagadnienie początkowe $\left\{\begin{array}{ll} x'(t)=x(t)+8y(t) & \begin{cases} x(0)=1\\ y'(t)=\frac{1}{2}x(t)+y(t), \end{cases} \right. \begin{cases} x(0)=0. \end{cases}$

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^ne^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$ dla $n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}$.

5. Zbadaj stabilność punktu równowagi (0,0) układu autonomicznego

$$\begin{cases} x'(t) = \sin(x(t)) + \sin(2y(t)) \\ y'(t) = e^{2x(t)} + y(t) - 1. \end{cases}$$

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = \arccos \frac{4}{t^2 + 5t + 4}$$
.

2.
$$y(t) = Ce^{-8t} + De^{-t} + te^{-t}$$

3.
$$\begin{cases} x(t) = 20e^{-0.01t} \\ y(t) = 0.2te^{-0.01t}. \end{cases}$$

4.
$$\begin{cases} x(t) = \frac{1}{2}e^{3t} + \frac{1}{2}e^{-t} \\ y(t) = \frac{1}{8}e^{3t} - \frac{1}{8}e^{-t}. \end{cases}$$

5.
$$A = J_f(0,0) = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$$
, $\lambda_1 = 3, \lambda_2 = -1$,

 $Re(\lambda_1) = 3 > 0$, punkt niestabilny.

Zestaw K (latwiejszy)

- 1. Nie używając przekształcenia Laplace'a, rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) + 4y(t) = 4e^{-2t}, y(0) = 3.$
- 2. Rozwiąż równanie $\frac{2 \cdot y'(t) \cdot y(t)}{1 + t^2} = 3.$
- 3. Rozwiąż równanie $y^{\prime\prime}(t)-3y^{\prime}(t)-10y(t)=-10.$
- 4. Za pomocą przekształcenia Laplace'a, bez całkowania lub różniczkowania, rozwiąż zagadnienie początkowe z zadania 1.

20

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^ne^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$ dla $n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}$.

5. Rozwiąż równanie $-y'(t) + y(t) - 2y^2(t) = 0$.

1.
$$y(t) = e^{-4t} + 2e^{-2t}$$

2.
$$y = \sqrt{3t + t^3 + C}$$
 lub $y = -\sqrt{3t + t^3 + C}$,

3.
$$y(t) = Ce^{5t} + De^{-2t} + 1$$
,

4.
$$y(t) = e^{-4t} + 2e^{-2t}$$
,

5. równanie Bernoulliego lub o rozdzielonych zmiennych, np. dla $y(t) \neq 0$ podstawienie $u(t) = \frac{1}{y(t)}$, odpowiedź: y(t) = 0 lub $y(t) = \frac{e^t}{2e^t + C}$.

odpowiedź:
$$y(t) = 0$$
 lub $y(t) = \frac{e^t}{2e^t + C}$.

Zestaw L (latwiejszy)

1. Nie używając przekształcenia Laplace'a, rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t)-7y(t)=4e^{3t}, y(0)=0.$

2. Rozwiąż równanie
$$\frac{3 \cdot y'(t) \cdot y^2(t)}{\cos(t)} = 1.$$

3. Rozwiąż równanie y''(t) - 8y'(t) + 15y(t) = -30.

4. Za pomocą przekształcenia Laplace'a, bez całkowania lub różniczkowania, rozwiąż zagadnienie początkowe z zadania 1.

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$ dla $n \in \mathbb{N} = \{0, 1, 2, \ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}$.

5. Rozwiąż równanie $y'(t) - \frac{y(t)}{t} = te^{\frac{y(t)}{t}}$.

Odpowiedzi, wskazówki

1.
$$y(t) = e^{7t} - e^{3t}$$
,

2.
$$y = \sqrt[3]{C + \sin(t)}$$
,

3.
$$y(t) = Ce^{3t} + De^{5t} - 2$$
,

4.
$$y(t) = e^{7t} - e^{3t}$$

5. Z pomocą podstawienia $u(t) = \frac{y(t)}{t}$, $y(t) = -t\ln(D-t)$

Zestaw M (latwiejszy)

1. Nie używając przekształcenia Laplace'a, rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) - 5y(t) = -12e^{-t}, y(0) = 3$.

2. Rozwiąż zagadnienie początkowe $y'(t) \cdot e^{y(t)} = 3t^2, y(0) = 0$

3. Rozwiąż równanie y''(t) + 6y'(t) + 5y(t) = 15.

4. Za pomocą przekształcenia Laplace'a, bez całkowania lub różniczkowania, rozwiąż zagadnienie początkowe

21

Uwaga: transformata Laplace'a $\left[\mathcal{L}\left(t^n e^{\alpha t}\right)\right](s) = \frac{n!}{(s-\alpha)^{n+1}}$ dla $n \in \mathbb{N} = \{0,1,2,\ldots\}, \alpha \in \mathbb{R}$.

5. Rozwiąż układ $\left\{ \begin{array}{l} x'(t)=4x(t)-2y(t)\\ y'(t)=x(t)+y(t). \end{array} \right.$

1.
$$y(t) = e^{5t} + 2e^{-t}$$
,

2.
$$y = \ln(1+t^3)$$
,

- 3. $y(t) = 3 + Ce^{-t} + De^{-5t}$,
- 4. $y(t) = e^{5t} + 2e^{-t}$,
- 5. $\begin{cases} x(t) = Ce^{2t} + De^{3t} \\ y(t) = Ce^{2t} + \frac{1}{2}De^{3t}. \end{cases}$